

V. Israel și Neamurile – 9:1-11:36

1. Israel a fost predestinat pentru o slujbă istorică și nu pentru mântuire

- 9:1-13-

Sentimentele și atitudinea lui Pavel față de Israel

Pavel își începe noua temă din expunerea sa deschizându-și inima și scriind despre sentimentele sale față de Israel. Prezentarea acestora este însă precedată de versetul 1, verset în care Pavel insistă că el spune adevărul. Faptul că insistă așa de mult că spune adevărul (aducând în discuție autoritatea lui Hristos și autoritatea Duhului Sfânt), înseamnă fie că ceea ce va spune în continuare este extrem de important, fie că era un lucru foarte contestat în vremea sa. Pavel ne spune că simte o mare întristare față de Israel și își dorește fierbinte mântuirea lor. Această afirmație punctează trei adevăruri majore:

- Israel nu este mântuit.
- Atitudinea corectă față de Israel este nu una de dispreț, ci una de compasiune însoțită cu dorința fierbinte ca el să fie mântuit.
- Aceasta este cu adevărat atitudinea din inima lui Pavel.

Cred că prezența versetului 1 este justificată din pricina existenței unei poziții contestate față de Pavel. Din cartea Fapte descoperim cum Pavel a fost mereu acuzat că el este împotriva lui Israel și a Legii:

- *„Bărbați Israeliti, dați ajutor! Iată omul care propovăduiește pretutindeni și în toată lumea împotriva norodului, împotriva Legii și împotriva Locașului acestuia; ba încă a vârat și niște Greci în templu și a spurcat acest locaș sfânt.”* (Fapte 21:28)
- *„Vezi, frate, câte mii de Iudei au crezut și toți sunt plini de râvnă pentru Lege. Dar ei au auzit despre tine că înveși pe toți iudeii care trăiesc printre Neamuri să se lepede de Moise, că le zici să nu-și taie copii împrejur și să nu trăiască potrivit cu obiceiurile.”* (Fapte 21:20-21)

S-a creat un val așa puternic de bârfă și denigrare împotriva lui Pavel încât chiar mulți dintre creștini evrei îl priveau cu suspiciune. În acest context, în care Pavel era acuzat și bănuțit de ură împotriva lui Israel, afirmația sa cu privire la sentimentele sale de dragoste față de Israel ar fi putut fi considerate hilare, iar Pavel ar fi putut fi suspectat de o ipocrizie vecină cu paroxismul. De aceea, Pavel simte nevoia să insiste că ce scrie el cu privire la sentimentele sale nu oglindește politețea sa sau faptul că știe că așa ar trebui să simte, ci însăși sentimentele sale față de Israel. Și sentimentele sale sunt șocante. El nu doar că nu urăște și nu disprețuiește pe evrei, dar îi iubește cu o dragoste greu de imaginat. Să îți dorești să fii aproape anatema, despărțit de Hristos, pentru mântuirea cuiva, reprezintă o înălțime spirituală pe care puțini oameni au atins-o.

În Vechiul testament doar Moise este cel care spune în Exod 32 Domnului: „Doamne, iartă păcatul poporului acestuia! Dacă nu, șterge-mă din cartea pe care ai scris-o Tu”. Hristos Isus este Cel care chiar s-a făcut anatema și a purtat blestemul norodului pentru ca Israel să poată fi mântuit. Și acum spiritul lui Hristos este atât de intens în Pavel încât disponibilitatea sacrificiului suprem este manifestată din nou.

Pavel dorește să trateze în epistola sa o temă legată de Israel și de Neamuri. Dar el știe că este suspectat de o atitudine dușmănoasă față de Lege și față de Israel. De aceea, nu poate începe să scrie despre această temă fără a-i asigura mai întâi pe cititori de falsitatea acuzațiilor care îi sunt aduse. Și Pavel îi surprinde pe cititorii care erau încercați de suspiciune. Iată că Pavel nu doar că nu manifestă o atitudine de dispreț și desconsiderare față de Israel, și nu doar că îi iubește, dar îi iubește cu o dragoste nebună, dragoste pe care foarte puțini muritori (poate doar trei în toată istoria: Moise, Pavel și Hristos) ajung să o deguste.

Pavel nu uită să îi asigure pe cititori că el recunoaște întâietatea Iudeului și se raportează cu mare respect față de Lege și funcția istorică a lui Israel. După cum vom vedea mai jos, Israel a avut o poziție privilegiată în istorie. Israel a fost poporul în care Dumnezeu „Și-a depozitat” revelația de Sine și revelația planului Său. Astfel, Legea, Cortul, restul Scripturilor (care includeau legămintele, făgăduințele etc.) au fost încredințate lui Israel care le-a purtat prin istorie până la venirea lui Mesia. Astfel, Israel a avut un acces privilegiat la cunoașterea lui Dumnezeu și a planurilor sale. Și apoi, el a fost și poporul care l-a adus pe Mesia pe scena istoriei. Acest lucru nu înseamnă că Israel a fost predestinat la mântuire iar neamurile îndepărtate de ea. Dar înseamnă că Israel a avut o funcție istorică foarte importantă și că în virtutea acestei funcții s-a bucurat de privilegii chiar în ce privește mântuirea. Să nu uităm că Mesia a venit mai întâi la ai Săi. Este un mare privilegiu ca Mântuirea (Fiul lui Dumnezeu întrupat) să umble pe străzile tale și tu să fii primul vizitat de Ea, și nu e puțin lucru să ai în bibliotecile tale Cartea revelată despre Mântuire. În concluzie, Pavel nu desconsideră nici pe Israel, și nici privilegiile istorice ale acestora. După ce a clarificat acest lucru, poate să își expune teza cu privire la Israel și Neamuri.

Israel a fost predestinat la o slujbă istorică

În primele 5 versete Pavel prezintă de fapt un paradox. Israel este poporul ales de Dumnezeu, plin de minunate privilegii, și cu toate acestea el nu este mântuit. Acest paradox ne-ar putea face să credem că a rămas fără putere Cuvântul lui Dumnezeu: pe de o parte din pricina faptului că ei aveau Cuvintele lui Dumnezeu și nu L-au recunoscut pe Mesia (oare au avut aceste cuvinte putere și utilitate cu adevărat), iar pe de altă parte Israel a fost ales de Dumnezeu prin Cuvântul Său și totuși evreii din secolul 1 L-au respins pe Însuși Mesia cel așteptat.

Răspunsul lui Pavel este clar: NU, Cuvântul lui Dumnezeu nu a rămas fără putere, în pofida acestui paradox. Iar argumentul său este simplu: „*nu toți cei ce se coboară din Israel sunt Israel*”, cu alte cuvinte nu toți cei care sunt evrei din perspectivă genetică sunt evrei și din perspectivă spirituală. Deși toți evreii sunt urmașii fizici ai lui Avraam, ei nu sunt și urmașii Săi spirituali. Pavel face aici distincția dintre apartenența la poporul istoric al lui Dumnezeu și la poporul spiritual al acestuia. Poporul istoric al lui Dumnezeu este Israel și îi include pe toți urmașii fizici ai lui Avraam. Poporul spiritual al lui Dumnezeu este format din toți urmașii spirituali ai lui Avraam, adică din toți cei ce au credința lui Avraam (fie că sunt dintre evrei sau

dintre Neamuri).

Apartenența la poporul istoric al lui Dumnezeu (cel care are funcția de a-l aduce pe Mesia pe scena istoriei) nu implică în mod necesar și apartenența la poporul spiritual al lui Dumnezeu și invers: apartenența la poporul spiritual al lui Dumnezeu nu implică în mod necesar și apartenența la poporul istoric al Acestuia. Și încă un lucru extrem de important: de mântuire se bucură doar poporul spiritual al lui Dumnezeu!

Toate aceste adevăruri sunt zugrăvite în amănunt în cartea Genezei. De aceea Pavel se și întoarce acolo. El ne aduce aminte că lui Avraam i s-a spus foarte clar că în Isaac va avea o sămânță care îi va purta numele (iar purtarea numelui nu implică automat și însușirea valorilor reprezentate de acel nume). Urmașii spirituali ai lui Avraam sunt doar aceia care au credința lui Avraam și care nu ezită să-L creadă pe Dumnezeu chiar dacă le face făgăduințe incredibile de genul: „Pe vremea aceasta Mă voi întoarce și Sara va avea un fiu”. Aceasta ar fi o interpretare care nu se armonizează deplin cu toate detaliile pasajului. Vom vedea mai jos, că este o interpretare mai complexă care armonizează toate detaliile pasajului și care insistă pe existența unui tipar teologic existent în cartea Genesa.

Exemplul cu cei doi fii ai Rebecăi întărește aceste adevăruri. Este vorba de o alegere pe care a făcut-o Dumnezeu înainte ca cei doi să se nască. Pentru a înțelege mai bine semnificația acestei alegeri vom face o mică incursiune în cartea Genezei. În Genesa 1-9 Autorul ne prezintă Evanghelia în miniatură. Aici avem doctrinele majore ale Evangheliei: creație, cădere, răscumpărare, judecata viitoare, umblarea cu Dumnezeu sau credința, izbăvirea de sub judecată. În următoarea secțiune din cartea Genesa (11-25a). Autorul detaliază doctrina umblării cu Dumnezeu sau a credinței dorind să clarifice condiția subiectivă a mântuirii, sau ce trebuie să facă omul pentru a fi mântuit. El trebuie să creadă în Dumnezeu, după modelul credinței lui Avraam. Toate lucrurile par clare în Genesa 25. Ne gândim că Autorul ar putea încheia aici prima carte a Scripturii. Însă lucrurile nu stau așa. În primele două secțiuni din cartea Genesa, Autorul introduce conceptul de sămânță, concept care are cel puțin trei semnificații distincte:

- Sămânța care va zdrobi capul șarpelui (Mesia, Salvatorul).
- Sămânța care va purta numele lui Avraam (descendenții fizici ai lui Avraam).
- Sămânța spirituală a lui Avraam, adică cei care călca pe urmele credinței lui Avraam (descendenții spirituali).

Introducerea celor trei semnificații naște următoarele întrebări:

- Care este relația dintre sămânța istorică și sămânța spirituală a lui Avraam? Descendenții fizici sunt și descendenți spirituali în mod automat? Și dacă nu, descendenții fizici mai au ceva aparte față de cei care nu îl au ca și strămoș pe Avraam?
- Dacă pentru mântuire, trebuie doar să fii descendent spiritual al lui Avraam, atunci ce rol mai are Sămânța din Genesa 3 care va zdrobi capul șarpelui?
- Dar ce putem spune față de celelalte popoare care nu se trag din Avraam? Cum se raportează Dumnezeu la ele? Sămânța istorică are un loc privilegiat în mântuire față de celelalte popoare?

A doua parte a cărții Genesa clarifică diferitele semnificații ale termenului de sămânță, precum și relația dintre ele. Istoria lui Iacov și a lui Iosif oferă răspunsuri importante la

întrebările de mai sus și constituie în același timp o paradigmă profetică și mesianică pentru istoria omenirii.

În cap. 25b-35, Autorul își concentrează atenția asupra seminței istorice a lui Avraam, și anume asupra lui Iacov. Rebeca, soția lui Isaac, are doi gemeni. Conform celor spuse de Dumnezeu lui Avraam până acum, amândoi trebuiau să formeze poporul care va purta numele lui Avraam, după cum Dumnezeu îi spusese lui Avraam: „*În Isaac vei avea o sămânță care îți va purta Numele*”. Așa a fost și cei 12 fiii ai lui Iacov, care împreună au format un popor. Dar cu Esau și Iacov nu a fost așa. Dumnezeu, înainte ca cei doi să se nască a spus Rebecăi: „*Două Neamuri sunt în pântecele tău, și două noroade se vor despărți la ieșirea din pântecele tău. Unul din noroadele acestea va fi mai tare decât celălalt. Și cel mai mare va sluji celui mai mic.*”

(Gen. 25:23).

Este foarte important să observăm următoarele lucruri:

- Profetia subliniază că cei doi nu vor forma împreună un popor, ci că din ei vor ieși două popoare distincte. Astfel, înțelegem că urmașii celor doi, nu vor forma împreună acel popor care va purta numele lui Avraam.
- Ca popor ales, pare a fi poporul care va ieși din cel mic.
- Alegerea nu vizează mântuirea lui Iacov sau a lui Esau, și nici măcar mântuirea urmașilor lor. Nu este vorba de o alegere pentru mântuire, ci o alegere pentru o slujbă istorică: din Iacov, și nu din Esau, va ieși poporul care va purta numele lui Avraam pe scena istoriei.
- Temeiul acestei alegeri nu este reprezentat de meritele cuiva și nici de credința cuiva. Alegerea a fost făcută înainte de nașterea celor doi, și deci înainte ca ei să facă binele sau răul. Și vom observa că atât Iacov, cât și Esau sunt duali și necredincioși. Despre Iacov știm că la sfârșitul vieții se întoarce la credință. Deci, alegerea nu s-ar putea justifica nici afirmând că Dumnezeu știa mai dinainte care va face binele și că din pricina acesta a fost ales. Într-adevăr, vom vedea că alegerea a avut totuși la bază preștiința lui Dumnezeu. Dar atunci când Dumnezeu a privit spre viitorul lui Iacov, nu faptele sale bune l-au convins să îl aleagă ci tocmai inima sa duală și răzvrătită! Sună paradoxal și șocant. Vom argumenta această afirmație mai târziu.
- În timpul vieții lor, Esau nu a slujit lui Iacov. Ba dimpotrivă, au fost momente în care Esau s-a dovedit a fi mai tare decât Iacov, iar Iacov s-a umilit în fața lui.

Și cum spuneam, în capitolele 25b-35 din cartea Genesa, Autorul ne prezintă evoluția lui Iacov. De fapt, în această secțiune sunt subliniate următoarele adevăruri majore:

- Spre deosebire de Isaac, Iacov nu calcă pe urmele credinței lui Avraam. El este lumesc, necredincios, idolatru, dual și fățarnic. Deși nu are o relație personală cu Dumnezeu, el se comportă ca și cum ar avea. Însă faptele lui și dualitatea sa infirmă acest lucru.
- În ciuda acestui lucru și deși este pedepsit de Dumnezeu de multe ori, Acesta îi protejează viața și îl ține în viață, deoarece el este cel ales de Dumnezeu spre a da naștere unui popor care îi va purta numele lui Avraam în istorie.
- Deși Iacov nu are o relație personală cu Dumnezeu, Acesta se implică în viața lui pentru a-l cerceta și a-l întoarce la El.

Este important să observăm că profilul caracterului lui Iacov precum și evoluția vieții sale reprezintă o paradigmă profetică pentru istoria lui Israel. Și nu la întâmplare lui Iacov i se pune numele lui Israel, și nu la întâmplare poporul evreu este denumit cel mai frecvent în Biblie Israel sau Iacov. Iată că nu este denumit Avraam și Isaac (care au fost un model de credință), ci Israel (care a fost un exemplu viu de dualitate și fățarnicie). Aceasta nu este doar o paralelă interesantă. Ea este susținută în mod direct de textul biblic. În cartea Osea găsim următoarele afirmații:

„ Lui Efraim îi place vântul și aleargă după vântul de răsărit; zilnic mărește minciuna și înșelătoria; face legământ cu Asiria și duc undele în Egipt. Domnul este în ceartă și cu Iuda și va pedepsi pe Iacov după purtarea lui: îi va răsplăti după faptele lui. Încă din pântecul mamei a apucat Iacov pe frate-sau de călcâi, și în puterea lui, s-a luptat cu Dumnezeu. S-a luptat cu îngerul și el a fost biruitor și s-a rugat la el. Iacov l-a întâlnit la Betel și acolo ne-a vorbit Dumnezeu. Domnul este Dumnezeul oștirilor; Numele Lui este Domnul. Tu dar, întoarce-te la Dumnezeul tău, păstrează bunătatea și iubirea, și nădăjduiește totdeauna în Dumnezeul tău. Efraim este un negustor care are în mână o cumpănă mincinoasă. Îi place să înșele. Și Efraim zice: „Cu adevărat m-am îmbogățit, am făcut avere; și în toată munca mea nu mi s-ar putea găsi nici o nelegiuire care să fie un păcat.” Și totuși, Eu sunt Domnul Dumnezeul tău, din țara Egiptului și până acum; Eu te voi face să locuiești iarăși în corturi, ca în zilele de sărbătoare! Eu am vorbit prorocilor, am dat o mulțime de vedenii, și am spus pilde prin proroci. Dacă Galaadul s-a dat la slujba idolilor, Galaadiții vor fi nimiciți negreșit. Ei jertfesc boi în Ghilgal, de aceea altarele lor vor ajunge niște mormane de pietre pe brazdele câmpiilor. Iacov a fugit odinioară în câmpia Aram, Israel a slujit pentru o femeie, și pentru o femeie a păzit turmele. Dar, printr-un proroc a scos Domnul pe Israel din Egipt și printr-un proroc a fost păzit Israel. Efraim a mâniat rău pe Domnul: dar Domnul său va arunca asupra lui sângele pe care l-a vărsat și-i va răsplăti ocară pe care l-a făcut-o.” (Osea 12:1-12).

Profetul face o paralelă clară între dualitatea și fățarnicia lui Iacov și cea a poporului Israel. Deci, Dumnezeu a vrut în cartea Genesa, ca prin profilul caracterului lui Iacov și prin evoluția sa, să creioneze un tipar profetic pentru istoria viitoare a lui Israel. Citind istoria lui Iacov, evreii trebuiau să înțeleagă faptul că dacă sunt protejați (ca și Iacov) pe scena istoriei, acest lucru nu se datorează neprihănirii lor, ci faptului că Dumnezeu i-a predestinat (ca și pe Iacov) la o slujbă istorică. Însă la fel cum Dumnezeu a fost împotriva dualității lui Iacov și l-a trecut prin mari încercări pentru a-l aduce la pocăință, la fel El urăște fățarnicia poporului Israel și îl trece prin încercări pentru a-l aduce din nou în relație cu El. Observăm că Esau este lumesc, dar nu are trăsăturile lui Iacov, și nici o evoluție a vieții așa de agitată. Cu alte cuvinte, Esau nu ar fi fost potrivit pentru a creiona o paradigmă profetică pentru istoria lui Israel. De aceea, putem deduce că Iacov a fost ales pentru această slujbă istorică (de a fi părintele poporului istoric al lui Dumnezeu) tocmai din pricina dualității și fățarniciei lui (cunoscute mai dinainte de înțelepciunea lui Dumnezeu)!

Cartea Genesa continuă cu istoria lui Iosif, care este o istorie ce se subordonează și este inclusă în istoria mai mare a lui Iacov. Iată cum începe Genesa 37: *„Iacov a locuit în țara Canaan, unde locuise ca străin tatăl său. Iată istoria lui Iacov. Iosif, la vârsta de 17 ani păștea oile cu frații lui...”*

Dacă viața lui Avraam și a lui Isaac este o paradigmă profetică pentru viața seminței

spirituale a lui Avraam, și dacă viața lui Iacov este un tipar profetic pentru viața seminței istorice a lui Avraam, viața lui Iosif reprezintă un tipar profetic pentru acea Sămânță a lui Avraam care avea să fie Mesia și care avea să zdrobească acel cap al șarpelui.

Iosif este respins de frații săi și vândut ca rob în Egipt. Trece prin multe suferințe. Dar tocmai aceste suferințe îl modelează să devină un mare Salvator, un mare vas la harului, un om prin care toate Neamurile pământului (zonei cunoscute pe vremea lui Moise) aveau să fie binecuvântate, așa cum i-a promis Dumnezeu lui Avraam: „Toate Neamurile vor fi binecuvântate de Dumnezeu.” Iată că Iosif, vasul binecuvântărilor lui Dumnezeu pentru omenire, este trimis mai întâi la ai Săi, dar ai Săi nu L-au primit. El ajunge la Neamuri, și acestea beneficiază din plin de binecuvântările aduse de Dumnezeu prin El. Mai târziu, de aceste binecuvântări beneficiază și Iacov și copiii săi, dar de-abia după ce se pocăiesc cu adevărat. Paradigma profetică este mai mult decât evidentă.

Această secțiune insistă pe faptul că Neamurile sunt la fel de importante pentru Dumnezeu și că Dumnezeu nu este părtinitor. Ne aducem aminte că Iosif îi supune pe frații săi unui test foarte dur pentru a descoperi dacă aceștia s-au pocăit cu adevărat sau nu (tot scenariu cu acuzația de a fi iscoade și cu Benjamin etc.). De ce îi supune la un asemenea test înainte de a-i aduce în Egipt? Răspunsul pe care îl dă Genesa este: deoarece Iosif era interesat de mărturia sa de credincios față de Faraon și Egipteni și nu dorea ca această mărturie să fie stricată de comportamentul fraților săi. Oare ce ar fi făcut din Egipt frații lui Iosif, dacă ar fi venit acolo cu același caracter ca în tinerețea lor?

Ultima secțiune din Genesa este în armonie cu alte profeții din Vechiul Testament care ne spun următoarele:

- Va veni un Rob al Domnului care va aduce prin suferințele sale mântuirea întregii lumi (vezi Isaia 53).
- Israel îl va respinge la început, iar de această mântuire se vor bucura Neamurile.
- Într-un final, la sfârșitul istoriei, Israel se va întoarce la Domnul pe care L-au străpuns și vor avea parte ca națiune de marea mântuire a lui Dumnezeu.

Este imposibil să nu observăm asemănarea izbitoare dintre adevărurile din Genesa 25b-50 și ideile susținute de Pavel din Romani 9-11. Este evident că Pavel își structurează

înlănțuirea

de idei din Romani 9-11 pe tiparele din Genesa 25b-35.

După incursiunea pe care o face în cartea Genesa, Pavel apelează și la profeți pentru a-și susține afirmațiile sale: „După cum este scris: „*Pe Iacov L-am iubit, iar pe Esau L-am urât.*” (Rom. 9:13). Citatul este din Maleahi capitolul 1. Pare șocant și pare un argument excelent pentru susținătorii teoriei predestinării clasice.

Dar dacă vom analiza contextul din Maleahi, vom observa foarte repede că autorul se referă (la fel ca și în cartea Genezei) la două popoare și nu la doi indivizi, și că dragostea de Iacov (în contrast cu ura față de Esau) se manifestă prin păstrarea lui Israel pe scena istoriei ca popor (în ciuda păcatelor sale, mai mare de altfel decât ale poporului edomit) în opoziție cu eliminarea din istorie a Edomiților (din pricina păcatelor lor). Deci nu e vorba de indivizi și nici de mântuire. Israel, chiar dacă a fost iubit din pricina părinților lui (așa cum ne va spune Pavel mai târziu), cu toate acestea nu a beneficiat de mântuire, și nici nu va beneficia până când nu se va întoarce sincer la Domnul. Și anticipez o **concluzie** foarte

importantă din Romani 9:

Iată că acest capitol, care este considerat argumentul fundamental al teoriei predestinării clasice (la mântuire), nu doar că nu are nici o legătură cu predestinarea la mântuire (căci ne vorbește de predestinarea la o slujbă istorică), ci se dovedește a fi un argument fatal împotriva teoriei predestinării, subliniind că, chiar dacă ești predestinat la o slujbă istorică extrem de importantă și beneficiezi de privilegiile spirituale incredibile cu toate acestea liberul arbitru nu îți este strivit (poți să îi întorci spatele așa cum a făcut Israel lui Dumnezeu) și nu beneficiezi de mântuire decât în ziua în care de bunăvoie și în mod sincer te smerești în fața neprihănirii revelate de Dumnezeu în Hristos!”

Să ne întoarcem la Maleahi și să citim tot pasajul: *„V-am iubit, zice Domnul! Și voi ziceți: „Cu ce ne-ai iubit?” Nu este Esau frate cu Iacov? Zice Domnul; totuși am iubit pe Iacov, și am urât pe Esau, i-am prefăcut munții într-o pustietate și moștenirea lui am dat-o șacalilor din pustie. Iar dacă ar zice Edomul: „Suntem nimiciți, dar vom ridica iarăși dărâmăturile!”, așa vorbește Domnul: „Să zidească ei, căci Eu voi surpa și se vor numi: „Țara răutății” și „Poporul pe care S-a mâniat Domnul pentru totdeauna!”* (Maleahi 1:2-4). Este evident că profetul vorbește de două popoare care poartă numele strămoșilor lui și nu de doi indivizi. Citirea cărții Obadia (care este de fapt o prorocie împotriva Edomului) ne-ar fi de folos în acest context. Vom înțelege mai bine dragostea lui Dumnezeu față de poporul Israel. Spre deosebire de Edom care este dezrădăcinat dintre popoare, lui Israel, Dumnezeu îi dă mereu șansa reînvierii miraculoase în istorie, și acesta nu din pricina neprihănirii lui, ci din pricina Numelui Său și a făgăduințelor Sale făcute părinților lui Israel. Cartea Naum iarăși ne este de folos. Cartea Naum este o profeție împotriva cetății Ninive. Există o deosebire fundamentală între toate profețiile de nimicire adresate Ierusalimului și cele adresate cetății Ninive: deosebirea nu constă în asprimea pedepsei, ci în faptul că în conținutul prorociilor de distrugere a Ierusalimului mereu este prezentă și nădejdea reînvierii ulterioare în istorie. La Ninive, aceste clipuri luminoase ale nădejzii lipsesc cu desăvârșire.

Dacă ne întoarcem în cartea Maleahi mai descoperim ceva: deși Israel este cel iubit de Dumnezeu, cu toate acestea el nu beneficiază de mântuirea lui Dumnezeu din pricina răzvrătirii sale. Deci, la fel ca și în cartea Genesa, nu este vorba nici de indivizi și nici de mântuire, ci de popoare și de o slujbă istorică. Unde îți este boldul predestinare, unde îți este argumentul tău fundamental?

Ne întoarcem din nou în cartea Genesa pentru a face câteva observații relevante pentru Romani 9. Observăm că Avraam a avut doi fii (Ismael și Isaac) și doar unul a fost ales pentru ducerea mai departe a planului istoric al lui Dumnezeu. Isaac a avut și el doi fii (Esau și Iacov), și la fel, doar cel mai mic a fost ales pentru împlinirea planurilor lui Dumnezeu. Însă când ajungem la Iacov, toți fii lui vor forma poporul istoric al lui Dumnezeu. Pavel ne atrage atenția că alegerea lui Isaac, și apoi alegerea lui Iacov creionează niște tipare, niște paradigme teologice foarte importante.

Astfel, pentru Pavel alegerea lui Isaac zugrăvește profilul copiilor spirituali ai lui Avraam. În Romani 9 el doar face apel la acest tipar, fără să-l dezvolte. Însă tiparul este prezentat în Galateni:

„Spuneți-mi voi, care voiți să fiți sub Lege, n-ascultați voi Legea? Căci este scris că Avraam a avut doi fii: unul din roabă, și unul din femeia slobodă. Dar cel din roabă s-a născut

în chip firesc, iar cel din femeia slobodă s-a născut prin făgăduință. Lucrurile acestea trebuie luate în alt înțeles: acestea sunt două legăminte: unul de pe muntele Sinai naște pentru robie și este Agar – căci Agar este muntele Sinai din Arabia; - și răspunde Ierusalimului de acum care este în robie împreună cu copiii săi.

Dar Ierusalimul cel de sus este slobod și este el este mama noastră. Fiindcă este scris: „Bucură-te stearpo, care nu naști deloc! Izbucnește în strigăte de bucurie și strigă și tu, care ești în durerile nașterii! Căci copiii celei părăsite vor fi în număr mai mare decât copiii celei cu bărbat.” Și voi fraților, ca și Isaac, voi sunteți copii ai făgăduinței. Și cum s-a întâmplat atunci, că cel ce se născuse în chip firesc prigonea pe cel ce

se născuse prin Duhul tot așa se întâmplă și acum. Dar ce zice Scriptura? „Izgonește pe roabă

și pe fiul ei; căci fiul roabei nu va moșteni împreună cu fiul celei slobode.” De aceea, fraților,

noi nu suntem copiii celei roabe, ci ai femeii slobode. Hristos ne-a izbăvit ca să fim slobozi. Rămâneți dar tari, și nu vă plecați iarăși sub jugul robiei.” (Gal.4:21-5:1)

Interpretarea lui Pavel pare speculativă și plină de spiritualizări. Dar dacă citim cu atenție Genesa, descoperim că nu este așa. Sunt două planuri distincte, ambele paradigmatic. Primul plan este cel al credinței lui Avraam. Credința lui Avraam a fost creionat ca un profil al credinței mântuitoare pentru toți oamenii care vor trăi pe această planetă. Ne aducem aminte: credința lui Avraam avea două fațete. Fațeta A reprezenta o încredere generală în caracterul lui Dumnezeu. Fațeta B reprezenta o încredere specifică în promisiunea pe care i-a făcut-o Dumnezeu că va avea un fiu. Ne aducem din nou aminte ca fațeta B trebuie să ilustreze că omul este socotit neprihănit prin credință, prin har și fără fapte. Astfel, nașterea copilului făgăduit este din start așezată într-un context paradigmatic. Astfel, nașterea lui Isaac, nu este o simplă naștere, ci ea poartă cu sine mesaje teologice profunde. Dumnezeu a vrut să îl închidă pe Avraam în neputință, pentru a fi clar că împlinirea promisiunii (nașterea lui Isaac) a avut loc pe baza credinței lui Avraam și a fost un act cu totul miraculos la care Avraam nu a putu contribui în nici un fel. Avraam nu s-a dus să caute elixirul tinereții și nici nu și-a dat doctoratul în medicină pentru a o face apoi pe Sara fertilă, ci el a așteptat cu răbdare și credință intervenția miraculoasă a harului lui Dumnezeu. Deci, istoria nașterii lui Isaac nu este o simplă istorie a nașterii unui copil, ci este împlinirea unei promisiuni într-un context teologic paradigmatic clar specificat (vezi Genesa 15). Astfel, istoria nașterii lui Isaac nu poate fi o paradigmă utilă pentru diferite contexte de viață în care Dumnezeu nu ne cere să așteptăm cu mâna în sân (așa cum trebuia să facă Avraam) ci ne cere - pentru a soluționa diverse probleme – să ne implicăm cu creativitate și acțiuni concrete (așa cum a făcut Avraam cu Agar). Avraam nu a păcătuit în inițiativa cu Agar. Ba mai mult, inițiativa lui poate fi un exemplu pentru diverse contexte din viața noastră (de exemplu, am copilul bolnav; nu doar mă rog și aștept minunea lui Dumnezeu, ci alerg la medic, cumpăr medicamente etc.). Însă Dumnezeu dorea să zugrăvească prin acele evenimente din viața lui Avraam paradigma mântuirii prin credință și nu prin fapte. De aceea, de dragul clarității teologice, Ismael este alungat și doar Isaac primește dreptul la moștenire.

Dar din acest plan de bază al profilului paradigmatic al credinței lui Avraam derivă și un alt plan paradigmatic ce vizează strict cei doi fii. Pentru a înțelege acest plan este util să facem o paralelă cu cărțile Numeri și Iosua. Aveam două generații: prima necredincioasă și a doua credincioasă. Prima nu este primită în moștenire, dar a doua da. Moștenirea era una fizică: țara Canaan. Dar din pricina promisiunilor făcute de Dumnezeu lui Avraam, intrarea în

moștenirea fizică devine o paradigmă pentru intrarea în moștenirea spirituală. Astfel, înțelegem că nu ar fi fost nici o problemă (în sine) ca prima generație să intre în Canaan: ar fi fost o simplă deplasare fizică într-un nou spațiu geografic.

Dar deoarece Dumnezeu dorea să creioneze un tipar pentru intrarea în moștenirea spirituală, Dumnezeu este foarte atent pe cine primește și pe cine nu primește în moștenire. Criteriul este unul din viața celor două generații și se referă la credință: prima generație se dovedește a fi necredincioasă, dar a doua calcă pe urmele credinței lui Avraam și de aceea este primită în moștenirea promisă lui Avraam și seminței lui.

La fel este cu Isaac și Ismael. În joc era moștenirea lui Avraam (de natură fizică: turmele lui și funcția istorică de a da naștere unui popor care să-L aducă pe Mesia pe scena istoriei). Dumnezeu vrea să creioneze un tipar spiritual al moștenitorului. Cine va avea parte de moștenirea spirituală? Răspunsul este: cei care se aseamănă cu Isaac și nu cu Ismael. Dar criteriul nu se regăsește în viața lor, ci în modul în care s-au născut: Isaac s-a născut prin Duhul, prin făgăduință, în chip miraculos. Ismael s-a născut în chip firesc, printr-un proces natural al nașterii. Concluzia lui Pavel cu privire la acest tipar este: nu copii trupești, ci copiii făgăduinței sunt socotiți ca sămânță. Cu alte cuvinte, nu este suficientă o naștere din trup, ci este nevoie și de o naștere din Duh pentru a beneficia de moștenirea eternă promisă lui Avraam și seminței lui. Este în mod cert un tipar al mântuirii, care în lumina celorlalte cărți ale Vechiului Testament stipulează următoarele adevăruri: cei care vor dori să capete mântuirea în chip firesc, prin împlinirea Legii, nu vor avea parte la mântuirii și vor rămâne în robie. Dar cei care vor experimenta prin credință, prin har, o naștere din Duh vor fi eliberați și vor fi moștenitori ai lui Dumnezeu. Aceste gânduri mă fac să îmi aduc aminte de discuția dintre Isus și Nicodim: „*Adevărat, adevărat îți spun că, dacă un om nu se naște din nou, nu poate vedea Împărăția lui Dumnezeu....Ce este născut din carne, este carne, și ce este născut din Duh este duh....Tu ești învățătorul lui Israel și nu pricepi aceste lucruri?*” Iosua se aștepta ca Nicodim să știe dinainte de necesitatea nașterii din nou. Oare Isus nu avea în minte și pasajul din Vechiul Testament cu Isaac și Ismael care să susțină acest adevăr teologic?

În contextul din Romani 9, tiparul cu Isaac și Ismael accentuează următorul adevăr: nu toți cei ce se coboară din Israel sunt Israel. De ce? Pentru că în lumina tiparului nașterii lui Isaac, moștenitorii eterni nu sunt copii trupești, ci doar aceia care au beneficiat de o naștere spirituală, miraculoasă, pe baza făgăduințelor divine. Apoi, Pavel aduce în discuție un nou tipar din cartea Genezei. De această dată este vorba despre nașterea celor doi fii ai Rebecăi. Din pricina făgăduințelor făcute lui Avraam, aceste istorisiri din Genesa, nu sunt simple povești, ci ele creionează tipare teologice foarte importante. Este de fapt vorba despre un tipar teologic și nu doar de relatarea unei nașteri. Iacov a avut 12 fii. Dumnezeu nu a vrut ca ei să se separe, ci ca împreună să formeze poporul istoric al lui Dumnezeu, deși unii au fost necredincioși și păcătoși. Dar cu Isaac și Ismael nu a fost așa. Nu din pricina faptului că Isaac avea să fie necredincios, iar Ismael credincios (Alegerea a fost făcută din pricina naturii diferite a nașterii lor punct, fără să se țină cont de evoluția spirituală a fiecăruia. Ba mai mult, nu știm exact care a fost evoluția spirituală a lui Ismael. Autorul nu insistă pe acest lucru, înseamnă deci că nu este ceva important pentru mesajul său. Și deci evoluția spirituală a lui Ismael nu poate fi considerat un criteriu pentru alegerea făcută de Dumnezeu. Ni se spune că Ismael a participat la înmormântarea lui Avraam. Acest lucru îl pune într-o lumină pozitivă și nu negativă. Ismael s-ar fi putut foarte ușor răzvrăti înaintea lui Avraam și înaintea lui Dumnezeu pentru că la vârsta adolescenței a fost alungat împreună cu mama lui în pustie, fără nici o moștenire și fără să fi făcut ceva vrednic de o asemenea pedeapsă. Cu toate

acestea, Ismael participă la îngroparea tatălui său. Oare nu a fost și el un fiu spiritual al lui Avraam? Tot ce este posibil!)

Acum să revenim la cei doi fii ai Rebecăi. Dumnezeu îi separă ca pe ceilalți, și doar din unul se va naște poporul istoric al lui Dumnezeu. De ce? Având în memorie istoria cu Isaac și Ismael ne gândim din nou la un tipar teologic. Să accentueze din nou tiparul mântuirii, sau este vorba de un nou tipar? Iată că amândoi s-au născut ca Isaac: în mod miraculos, prin făgăduință și au fost gemeni. În mod cert nu poate fi vorba de repetarea tiparului cu privire la mântuire. Trebuie să fie vorba de un alt tipar.

Dar care? Dacă ne aducem aminte de cele comentate mai sus despre Iacov și paralela cu Osea 12, este evident că noul tipar are în vedere alegerea pentru o slujbă istorică, și nu pentru mântuire. Alegerea nu a avut ca și criteriu nici natura nașterii, nici meritele lui Iacov, nici credința acestuia! Pavel Romani 9 insistă pe lipsa meritelor: „*Căci măcar că cei doi gemeni nu se născuseră încă și nu făcuseră nici bine, nici rău – ca să rămână în picioare mai dinainte hotărârea lui Dumnezeu, prin care se făcea o alegere, nu prin fapte, ci prin Cel ce cheamă – s-a zis Rebecii: „Cel mai mare va sluji celui mai mic.”* Este interesant să observăm că deși cele două tipare a celor două nașteri au mai multe implicații teologice, Pavel insistă pe lipsa meritelor: nu prin fapte, ci prin Cel ce cheamă. De ce? Din pricina contextului vremii sale.

Poporul ales al lui Dumnezeu îl contesta pe Isus. Și argumentul lor principal era: cum de poporul ales, împreună cu mai marii lui, îl resping pe Mesia? Nu reprezintă ei poporul ales

de Dumnezeu? Afirmația: „*Noi suntem fiii lui Avraam!*” reprezenta un argument suprem pentru ei. (vezi Ioan 8:30-47, Matei 3:9, Romani 3:17-29). Argumentul avea la bază convingerea că ei au fost aleși din pricina meritelor sau spiritualității lor. Așa se și explică aroganța lor și disprețul lor față de celelalte popoare. Dar Pavel desființează această convingere, prezentând cele două tipare ale celor două nașteri. Din Ismail și Esau s-au format popoare dintre Neamuri. Dar din Isaac și Iacov s-a format poporul ales. Ei au fost aleși de Dumnezeu, dar Ismail și Esau nu. Însă de ce? Pentru că meritau, pentru că au fost mai credincioși. Răspunsul este NU! Isaac a fost ales din pricina faptului că a fost născut în chip miraculos și Dumnezeu dorea să zugrăvească un tipar al mântuirii, din care înțelegem că descendența fizică din Avraam nu are legătură cu mântuirea, ci mântuirea este condiționată de o naștere din nou, în Duh, prin credință, oglindită în nașterea miraculoasă a lui Isaac. Iar Iacov, ales nu pentru mântuire ci pentru o slujbă istorică, a fost ales înainte de a se naște, când era în pântec cu Esau, tocmai pentru a se consolida hotărârea lui Dumnezeu de a se face o alegere nu pe baza faptelor sau meritelor, ci pe baza suveranității lui Dumnezeu. Israel nu are deci de ce să se mândrească sau să se creadă superior, deoarece a fost ales și predestinat nu pentru mântuire, ci pentru o slujbă istorică, iar alegerea nu a avut la baza meritele lui (și nici măcar credința lui) ci suveranitatea și înțelepciunea lui Dumnezeu. Astfel, argumentul lor fundamental pentru contestarea lui Isus este desființat. Israel este doar un popor istoric predestinat la o slujbă istorică nu pe baza meritelor lui, și deci poate foarte bine greși și fi în afara spațiului mântuirii ca orice alt popor dintre Neamuri.